

## VZTAH SOCIODEMOGRAFICKÝCH ÚDAJŮ A POZITIVNÍHO POSTOJE K TRANSSEXUALITĚ

V této zprávě se podíváme na ověření hypotézy, která říká, že *mladší osoby, vzdělanější osoby, lidé nežijící v manželském svazku a osoby bez náboženského vyznání mají větší pravděpodobnost mít pozitivní postoj k transsexualitě.*

Tuto hypotézu využijeme **logistickou regresí**. Předpovídali bychom, zda bude mít osoba pozitivní postoj k transsexualitě na základě svého věku, pohlaví, vzdělání, partnerského statutu a náboženského statutu.

### Vybrané průzkumy postojů k transsexualitě

V prostředí České republiky jsou postoje k transsexualitě zatím poměrně neprobádanou oblastí. Fakt, že průzkum postojů naší populace vůči transgender osobám není pravidelný a nemáme přesné údaje o postojích k této skupině osob může být dán tím, že se v našem prostředí vyskytuje poměrně málo transgender jedinců a rovněž i těch, kteří se o toto téma zajímají hlouběji. Proto se celá tato problematika ocitá na okraji společenského zájmu a není předmětem větších výzkumů.

Ve Švédsku prováděli Landén & Innala (2000) výzkum postojů k transsexualitě na 992 náhodně vybraných respondentech ve věku 18–70 let. Autoři výzkumu zjištěné výsledky interpretovali tak, že respondenti celkově zastávali tolerantní postoje k transsexualitě. Předmětem zkoumání bylo také to, zda se respondenti domnívají, že transsexualita je způsobena biologickými či psychologickými faktory. Ukázalo se, že respondenti věřící v biologické příčiny transsexuality zastávají méně restriktivní postoje než respondenti přesvědčení o psychologické kauzalitě transsexuality (Landén & Innala, 2000).

V Polsku prováděli Antozewski a kol. (2007) rovněž výzkum postojů k transsexualitě na 300 polských studentech, kteří studovali třetí a vyšší ročníky univerzity. Cílem výzkumu bylo zjistit postoje studentů k tomuto tématu (například jejich povědomí o tom, co je to transsexualita, o etiologii pojmu, zda mají tyto osoby právo na manželství apod.) Výzkum ukázal, že povědomí polských studentů o transsexualitě je srovnatelné s ostatními zahraničními studenty. Postoje studentů k chirurgické změně pohlaví byly pozitivní, nicméně studenti byli obvykle proti tomu, aby byla změna pohlaví hrazena ze sociálního pojištění. Výzkum také ukázal, že studentky jsou k potřebám transsexuálů tolerantnější než studenti (Antozewski a kol., 2007).

Aktuálnější polská studie z roku 2019 potvrdila předpoklad, že negativní postoje zaujímané vůči transgender jedincům souvisí s předsudky vůči sexuálním menšinám,

politickým přesvědčením (pravicovým), sociální dominancí, religiozitou či tradičními postoji vůči genderovým rolím (Konopka & kol., 2020).

Bohužel se transgender jedinci stále setkávají s předsudky a diskriminací. Výzkum Jamese prováděný roku 2015 ve Spojených státech ukázal, že děti, adolescenti i dospělí se stále setkávají s diskriminačním chováním. Jedinci uvedli, že setkali jak s verbálními, tak i fyzickými či dokonce sexuálními útoky (James a kol., 2016).

Studie provedena ve Velké Británii zjistila, že 41 % respondentů z řad transgender jedinců se v předchozích 12 měsících stala obětí trestného činu (z nenávisti) kvůli své identitě a 40 % respondentů změnilo způsob svého oblékání, jelikož měli strach z předsudků a diskriminace (Bachmann & Gooch, 2018).

---

## LOGISTICKÁ REGRESE

Nejprve pojďme krátce uvést, co je to logistická regrese a co nám může v rámci statistického zkoumání dat pomoci zjistit.

Logistická regrese je statistický postup, který nám **popíše chování dichotomické/závislé proměnné za pomoci skupiny spojitých či kategoriálních regresorů**. Na základě jistých skutečností, které jsou známé (nezávisle proměnných) nám odhaduje pravděpodobnost toho, že nastane nějaký jev (závisle proměnná). Zda námi zkoumaný jev nastal logistická regrese modeluje s pomocí náhodné veličiny.

**Může nabývat hodnoty od  $-\infty$  do  $+\infty$ .**

**V naší zprávě pracujeme s následujícími proměnnými:**

### Dichotomická proměnná:

- *Postoj k transsexualitě (pozitivní / negativní)*

### Kategoriální regresory:

- *Věk*
- *Pohlaví*
- *Vzdělání*
- *Partnerský statut*
- *Náboženský statut*

## Provedení logistické regrese

Pro provedení logistické regrese využívám data z vlastní bakalářské práce, která se zaměřovala na postoje k transsexualitě obhájené roku 2022. Výzkumný soubor čítal 217 respondentů, z toho 174 žen (80 %), 36 mužů (17 %) a do kategorie jiné patřilo 7 respondentů (3 %). Věk se pohyboval v rozmezí od 19 do 65 let. Převažovali účastníci s vysokoškolským vzděláním (52 %), druhou nejpočetnější skupinou jsou jedinci se středoškolským vzděláním s maturitou (38 %). V rámci náboženského vyznání naprosto převážili respondenti, kteří se označili za nevěřící (70 %), druhou největší skupinou byli křesťané (20 %). Výzkumný soubor nemůžeme k jeho charakteristikám považovat za reprezentativní, což může ovlivnit odhady v logistické regresi.

Provedení bude vypadat tak, že přiřazujeme hodnotu 1, pokud osoba zastává pozitivní postoj k transsexualitě, a hodnotu 0, pokud osoba zastává negativní postoj. Poté použijeme logistickou regresi k predikci tohoto parametru na základě dalších proměnných (věk, pohlaví, vzdělání, partnerský statut, náboženský statut). Výpočet je proveden v programu Statistica.

Po provedení logistické regrese byly zjištěny následující hodnoty:

| Regresor                 | Odhad   | Waldova statistika | p-hodnota |
|--------------------------|---------|--------------------|-----------|
| <i>Pohlaví</i>           | -0.197  | 0.470              | 0.492     |
| <i>Věk</i>               | -0.029  | 3.395              | 0.065     |
| <i>Dosažené vzdělání</i> | -0.002  | 0.000              | 0.986     |
| <i>Partnerský statut</i> | -0.0527 | 0.74               | 0.785     |
| <i>Religiozita</i>       | -0.072  | 0.052              | 0.819     |

## Interpretace a vysvětlení zjištěných hodnot

Hodnoty odhadů u logistické regrese udávají, jaký je podíl každé z našich proměnných (*pohlaví, věk, dosažené vzdělání, partnerský statut, náboženský statut*) k předpovědi (kladného) postoje k transsexualitě. Hodnoty nám tedy ukazují, jaký je přibližný očekávaný dopad každé z proměnných **na pravděpodobnost pozitivního postoje k transsexualitě**.

- Hodnota odhadu **-0,197 u pohlaví** znamená, že muži mají nižší pravděpodobnost pozitivního postoje k transsexualitě o 19,7 % oproti ženám, pokud jsou ostatní proměnné konstantní.

- Hodnota odhadu **-0,029 u věku** znamená, že s každým dalším rokem věku se pravděpodobnost pozitivního postoje k transsexualitě snižuje o 2,9 %, pokud ostatní proměnné budou konstantní.
- Hodnota odhadu **-0,002 u dosaženého vzdělání** znamená, že s každým stupněm vyššího dosaženého vzdělání se pravděpodobnost pozitivního postoje k transsexualitě snižuje o 0,2 % při zachování konstantnosti ostatních hodnot.
- Hodnota odhadu **0,0527 u partnerského statutu** znamená, že neženatí/nevdaní lidé mají o 5,3 % vyšší pravděpodobnost pozitivního postoje k transsexualitě oproti ženatým/vdaným lidem.
- Hodnota odhadu **-0,072 u náboženského statutu** znamená, že osoby bez náboženského vyznání mají o 7,2 % vyšší pravděpodobnost pozitivního postoje k transsexualitě oproti osobám s náboženským vyznáním.

## Zdroje

- Antoszewski, B., Kasielska, A., Jędrzejczak, M., & Kruk-Jeromin, J. (2007). Knowledge of and attitude toward transsexualism among college students. *Sexuality and Disability*, 25(1), 29–35. <https://doi.org/10.1007/s11195-006-9029-1>.
- Bachmann, C.L. & Gooch, B. (2018). *LGBT In Britain: Trans Report*. Stonewall. Dostupné z: <https://www.stonewall.org.uk/lgbt-britain-trans-report>.
- James, S. E., Herman, J. L., Rankin, S., Keisling, M., Mottet, L., & Anafi, M. (2016). *The Report of the 2015 U.S. Transgender Survey*. Washington, D.C.: National Center for Transgender Equality. Dostupné z: <https://transequality.org/sites/default/files/docs/usts/USTS-Full-Report-Dec17.pdf>
- Konopka, K., Prusik, M. & Szulawski, M. Two Sexes, Two Genders Only: Measuring Attitudes toward Transgender Individuals in Poland. *Sex Roles* 82, 600-621 (2020). <https://doi.org/10.1007/s11199-019-01021-7>
- Landén, M., & Innala, S. (2000). Attitudes toward transsexualism in a Swedish national survey. *Archives of Sexual Behavior*, 29(4), 375–388. Dostupné z: [doi.org/10.1023/A:1001970521182](https://doi.org/10.1023/A:1001970521182)

---

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=37>.